

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 6. De successione ab intestate

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

queat, hoc onus hæredi incumbere cenfet
Comitolus l. 4. Q. 42. secutus opinionem
 quorundam Theologorum probabilem,
 de qua re alibi fusiùs. Devotis similiter in
 proprio loco. Nunc sufficiat dixisse, realia
 ab hærede complenda esse, personalia
 non posse. *Vasq. c. 9. §. 3. dub. 5. Silo. V. He-*
reditas l. 11. Sayrus l. 10. Tr. 6. c. 7. Armilla,
V. Hæred n. 14. Cùm plures hæredes sunt,
 non tenetur in solidum quilibet, ad so-
 luenda debita, sed (nisi aliter disponatur)
 pro rata, seu portione sua *Baldus Consl.*
378. Boerius decis. 57. l. pro hæreduar. C. de
act. hæred. Excipe 1. nisi obligatio indivi-
dua sit. l. in exetuc ff. de verb. signif. 2. nisi
sit legatum ad hon. Dei & SS. vel rei pol-
licita l. 1. §. si quis ff. bac pollic. 3. nisi de-
functi bona tacite hypothecata sint debi-
tibus. Tabiena V. Hæred n. 6.

XIII. Præteritio vel exclusio hæredis
 legitimi testamentum irritum reddit, & in
 officiosum appellatur, quia in eo officium
 debitum, & benevolentia negligitur.
 Quocirca solis legitimis hæredibus pote-
 stas datur à centum viris petendi, ut illud
 rescissum velint, sibi que hæreditatem ad-
 iudicari. Vnde hæreduaris petitio. *l. si*
quis 34. C. de inof. testam. Idem ius datur
 filiis naturalibus, & spuris, cùm præte-
 reuntur à Matre, & aliis per lineam ma-
 ternam ascendentibus. *V. Schneidevorn.*
l. 3. Inst. tit. 1. Tholosan. l. 42. c. 20. & l. 46.
c. 7. Mynsing. Decade 2. Responso 12. etiam
hæredis hæred. l. Veluti. ff. de hæreditaris
petitione V. Vesenb. l. 2. tit. 17. Superest luc-
 cessio ab intestato, quæ paucis ex-
 pedienda, ne ab instituto
 nostro deviemus.

§. VI.

De successione ab intestato.

I. Intestatus mori dicitur, qui vel nul-
 lum, vel illegitimum testamentum
 condidit, vel si quod legitime factum e-
 rat, amissum, ruptum, aut abolitum fuerit.
 Item, si quidem legitime factum fuit testa-
 mentum, sed nullus ex eo hæres existit: vel
 institutus non vult adire hæreditatem.
 Denique quando filius, qui succederet,
 exhæredatus est, sed post mortem Patris
 proposita querelâ inofficiosi testamenti,
 per sententiam testamentum rescinditur.
V. Vesenbec. l. 3. Inst. tit. 1.

II. Tres ordines seu gradus sunt ab in-
 testato succedentium, ad quos omnes ca-
 sus referri possunt. 1. descendentium, in
 quo liberi, nepotes, &c. 2. Ascendentium,
 in quo Pater, avus & similes. 3. collatera-
 lium, in quo Fratres & sorores. Præterea
 filiorum 6 species numerantur, à *Glo. in c.*
Tanta. Qui filii sint legit. & in c. liberi 32.
q. 4. hoc ordine 1. sunt filii spirituales. 2.
naturales, & legitimi simul. 3. legitimi
tantum. 4. naturales tantum. 5. Spurii seu
vulgò quæriti. 6. nati ex damnato concu-
bitu. Silo. V. Filiis n. 1. ad tria genera revo-
 cat. Alii enim sunt naturales, & non legiti-
 timi: alii legitimi, & non naturales: alii
 denique legitimi, & naturales simul, Sed
 prior divisio hoc loco commodior est.
 Secundum quam notatu digna sunt, quæ
 sequuntur.

III. In successione ab intestato primii
 sunt legitimi liberi, mares, aut femine, se-
 cundum æqualem portionem. Horum lo-
 co post mortem nepotes succedunt in stir-
 pes,

pes, hoc est, omnes simul accipiunt eam partem, quæ debebatur ei, cujus personam repræsentant. 2. Cùm nulli descendendum supersunt, venit mater, & pater defuncti, & his deficientibus avi, & avia. *Nov. 118. Coll. 9. 3.* si cum patre, aut matre, avo, vel avia sint fratres, aut sorores utraque ex parte conjuncti, succedunt æqualiter, sive in capita. 4. post descendentes si defecerint, succedunt fratres, & sorores, ex utraque parte conjuncti æqualiter, & illos excludunt, qui ex solo patre, vel solâ matre conjuncti sunt. *Auth. superius citata.* 5. si quis ex fratribus, aut sororibus utrimque conjunctis mortuus liberos reliquerit, in loco parentis sui succedent cum patribus in stirpes. Si autem omnes mortui fuerint, eorum liberi (exclusis patris una tantum parte conjunctis) non in stirpes, sed capita succedere debent, juxta *Caroli V. constitutionem in Com. Spirens. editam Ann. 1529.* 6. Deficientibus simul fratribus, & sororibus utrimque conjunctis, eorumque legitimis liberis, veniunt fratres, & sorores ex una tantum parte conjuncti, cum hoc discrimine tamen, ut qui ex parte patris conjuncti sunt, succedant in bonis à patre venientibus, & qui ex parte matris, in bonis à matre provenientius: in reliquis verò bonis æqualiter omnes. *Gloss. in cita. Auth. Molin. D. 164.* 7. Cùm fratres & sorores, eorumque filii deficient, succedunt proximiores collaterales usque ad decimum gradum, numerando cum legitis. Succedunt, dico, in capita, nec interest, utrimque an singulariter tantum conjuncti sint. *Auth. de hered. ab intestato. c. 3. §. si verò neque fratres Covar. in Epito. de succ. 8. Heredibus in linea*

transversali usque ad decimum gradum sublatis venit conjux defuncti, nullo divortio separata *l. un. ff. C. Unde vir & uxor.* Si contigerit nupsisse sine dote, marito mortuo, & consanguineos hæredes qualescunque relinquenti succedit uxor, si pauper est, in quarta bonorum parte, & tali adhibita moderatione, ut si liberi ex defuncto adsint, ad ipsam solus ususfructus, quamdiu vivit, pertineat: deinde, si plures, quam tres filii sint, ipsa cum eis in capita succedat. *Auth. de exhibitis reis §. quoniam verò Auth. præterea C. unde vir & uxor.* Similis ratio est, si uxor ante maritum inopem decedat. 9. Mulier secundò nubens susceptis ex priorè marito liberis, quicquid ab illo quacunque donatione, aut testamento accepit, iisdem liberis conservare, & relinquere debet, omni alienatione penitus interdicta *l. femine C. de secund. nupt.* Parimodo maritus accepta ab uxore bona servare liberis ex ea susceptis debet *l. Generaliter C. eod.* Si autem vir, aut mulier secundò non nupsit, bona à conjuge suo allata, excepto lucro ex dote & donatione propter nuptias, arbitrio suo alienare, vel consumere potest: si tamen non alienarint, vendicare sibi poterunt liberi, quamvis hæreditatem adire nolit. *Auth. Hæres. iun. §. seq. & Auth. uxore mortua C. eod.* Ad extremum nullo hæreditatem adeunte, vel appetente, juris permisso, & auctoritate Fiscus succedens, non ut hæres, sed ut successor universalis, quod nemo capit, rapit. *l. 1. & 4. C. de bon. vacantibus.* nisi consortes eum excludant. Nam Decurioni intestato succedit Curia, naviculario Corpus naviculariorum. Et his quidem legibus in Imperio

perio Romano vivitur: alias alia regna sequantur: nec in feudalibus locum habent Melonius Tit. 43. & 36.

IV. Quod verò Clericorum bona attingit, si quis legitimos filios ante Clericatum, & sacros Ordines genuit, in bonis patrimonialibus, & propria industria partis, primi hæredes erunt. Post illos parentes unà cum fratribus, & sororibus ex utroque latere conjunctis. His deficientibus tertio loco venient collaterales secundum gradus prærogativam usque ad decimum gradum. Denique sublatis omnibus succedet Ecclesia, vel altare, cui servivit. c. 1. 12. q. 5. & ibid. Gloss. Silv. V. Hereditas s. 1. n. 6. Vallens. l. 3. tit. 27. §. un. n. 6. In bonis Ecclesiæ intuitu partis Collegium Clericorum, vel ipsius Clerici Successor, si is bona separatim extra Collegium possidebat, uti Episcopus, Parochus, & similes, succedit c. relatum 12. q. 1. c. fin. de off. Ordin. in 6. Redoanus. de spoliis Eccl. q. 9. Denique hic singulorum Episcopatum consuetudo attendenda est.

V. Successioni seu hereditati futuræ pacto in favorem tertii inito, non licet renunciare, nec ullius roboris est, si renunciatio fiat: dummodo juramento non firmetur. Hereditas enim nec pactis dari, nec auferri potest, absque gravi periculo, & damno communitatis, & singulorum civium, quibus avertendis ita sancitum est. l. qui superstitis ff. de acqui. hered. l. ult. de suis & legitimis heredibus eod. l. si quando §. illud C. de inoff. testam. Covarr. in c. quævis pactum. par. 3. Mol. tract. 2. Tom. 3. Disp. 579. num. 11. Sanch. l. 4. Consc. 1. D. 34. & passim DD. in l. hereditas. C. de pactis, & conventis. Melonius Tit. 37. Excipe 1. nisi quis in ipso actu testandi juri suo re-

nunciet, vel confecto jam testamento, sui præteritionem in ipso factam approbet. l. non putavit §. si quis suâ manu ff. de bonor. posse con. tabulas Gomez l. 1. c. 11. Raynaldus de testam. §. 2. num. 2. Molin. D. 173. Excipe 2. nisi filius, qui legitimus, & suus hæres est, vivente patre, quotam sibi debitam integrè accepit. Tunc enim reliquæ hereditati renunciare potest. Barbof. in add. Gloss. ad l. si quando C. de in off. testam. clarus quest. 44. Abb. Vol. 2. consil. 116.

DIXI dummodo juramento non firmetur. Hoc enim cum de opere per se licito sit, nec animæ exitium, nec proximo damnus inferat, violari non debet. c. in his dist. 11. c. 1. de Cler. non resid. in 6. & l. cum quis decedens. ff. de legat. 111. Sanchez lo. cit. Less. c. 17. D. 7. num. 56.

VI. Similiter irrita est omnis conventio, vel pactio de alicujus viventis hereditate: ut si quam speras, Sempronii hereditatem, donares, aut venderes Cajo: idque propter insidias, quæ parantur ejus vitæ, super cujus bonis pactum initur. l. ult. C. de pactis Franc. Marcus Decis. 136. n. 2. Excipe 1. Nisi consentiat, & persistat usque ad mortem in eo consensu Sempronius. 2. nisi pactum fiat indefinite, circa personam incertam, aut de bonis particularibus Tunc enim periculum insidiarum, de quo paulo antè, cessat. Vivius in V. pactum. 3. nisi conventio fiat in favorem alicujus Communitatis, aut Collegii, ut si Monasterio S. Petri dones hereditatem tibi obventuram. Sic enim idè periculum avertitur. Quod enim Collegio datur, cum singulorum non sit, quasi nemini datur juxta Gloss. in c. cum venisset V. Tenebat de restitu. spoliat. Et naturale vitium est negligentia, quod communi-

ter possidetur. l. 2. C. quando. & quib. quarta pars. Mattheusyllan. de Success. art. 3. n. ult. Laym. l. 3. tract. 5. c. 7. Melonius Tit. 35. n. 16. Tuschus. Concl. 13. & 14. Sanchez l. 4. Confl. 6. 1. D. 34. V. infra Tit. VI. §. 1. n. 8.

§. VII.

De substitutione.

I. **S**ubstituere dicitur testator, cum unius loco hæredis alium designat: quod directè, & indirectè fieri potest. *Directa substitutio* est, quando sine Ministerio instituti hæreditas sub conditione defertur substituto. Ex. gr. Instituo Cajum hæredem, si is vel noluerit, vel non potuerit, esto Sempronius. Item si testator filium impuberem in suâ potestate constitutam, & post mortem suam in alterius potestatem non casurum hæredem instituat, eique alium substituatur, sub conditione, si ante annos pubertatis decedat, ut habetur. *Inst. de vulg. & pupill. substit. Decius in l. in testamento C. de testam. mil. Substitutio indirecta*, seu fideicommissaria dicitur, quando hæreditas substituto transcribitur mediante hærede, cui testator conditionem præscribit, quâ non impletâ hæreditatem vel totam, vel illius partem aliquam substituto relinquere debet, indeque fideicommissarius appellatur. Hæres tamen ita gravatus postquâ hæreditatem adiit, supra legitimam sibi debitam, quartam partem sumere potest, quæ vocatur Trebellianica. *§. sed quia stipulationes Inst. de fideicommiss. hered. Testator vicissim prohibere potest, ne Trebellianica decerpatur. Auth. sed cum testator. C. ad l. Falcid. Excipe, nisi tam hæ-*

res institutus, quàm fideicommissarius, aut legatarius pia causa sit. Tunc enim detractioni locus non est; quia parium privilegiorum concursus ad jus commune remittit. *Schneidev. l. 2. Inst. rr. 15. Connan. l. 10. c. 7. Gomez l. 1. c. 3. Less. c. 19. dub. 2.*

II. **V**ulgaris substitutio definitur secundæ hæredis in locum primi non aduentis hæreditatem institutio, quæ à quolibet de populo, idoneo tamen, & cuilibet capaci, vulgaribus, apertis, & communiter usitatis verbis fit. Unde illi nomen *Vulgaris*. Exempl. gr. Antonius hæres meus esto, & si is hæres meus non erit, Vincentius esto *ff. de hered. instit. l. 1. Gomez l. cit. c. 3.* Duplex est, expressa, & tacita. Expressa verbis negativis fit. *Si Titius hæres non erit, Cajus esto.* In tacita negatio subauditur, & verbis affirmativis perficitur, ut si duos hæredes instituum, deinde faciam substitutionem hoc modo: Titium, & Cajum invicem hæredes instituo: vel uter duorum Titius, aut Cæjus vixerit meus hæres esto. Huic substitutioni peculiare est, ut semper adita hæreditate expiret. *l. post aditam C. de impub. & al. substit. l. quamdiu ff. de acquir. hered. Less. l. cit. D. 7. Tuschus Concl. 811.*

III. **S**ubstitutio pupillaris est, cum pater filiis impuberibus in potestate sua constitutis, attributa hæreditate, alium hæredem substituit, eamque substitutionem intra tempus pubertatis coarctat. Exempl. gr. Titius filius meus impubes hæres esto, & si hæres non erit, vel erit, & intra pupillarem ætatem decesserit, Cajus hæres esto. Sic differt à Vulgari, quæ, ut diximus n. præc. adita hæreditate extinguitur: hæc autem non finitur, licet adita sit, modo ante pu-
berta-